Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SODIŠČA (četrti senat)

z dne 26. septembra 2013*

„Območje svobode, varnosti in pravice — Pravosodno sodelovanje v civilnih zadevah — Uredba (ES) št. 44/2001 — Člen 34, točki 3 in 4 — Priznavanje sodne odločbe, izdane v drugi državi članici — Položaj, v katerem navedena odločba ni združljiva z drugo predhodno odločbo, izdano v isti državi članici glede istega zahtevka med istima strankama“

V zadevi C-157/12,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 267 PDEU, ki ga je vložilo Bundesgerichtshof (Nemčija) z odločbo z dne 8. marca 2012, ki je prispela na Sodišče 30. marca 2012, v postopku

Salzgitter Mannesmann Handel GmbH

proti

SC Laminorul SA,

SODIŠČE (četrti senat),

v sestavi L. Bay Larsen, predsednik senata, J. Malenovský, U. Lõhmus, M. Safjan (poročevalec), sodniki. in A. Prechal, sodnica,

generalni pravobranilec: N. Wahl,

sodna tajnica: A. Impellizzeri, administratorka,

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 14. marca 2013,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

— za Salzgitter Mannesmann Handel GmbH C. von Carlowitz, O. Kranz, C. Müller in T. Rossbach, odvetniki,

— za nemško vlado J. Möller in T. Henze, ter J. Kemper, agenti,

— za špansko vlado S. Centeno Huerta, agentka,

— za italijansko vlado G. Palmieri, agentka, skupaj z S. Varonejem, avvocato dello stato,

— za romunsko vlado R. Giurescu in A. Voicu, agentki,

* Jezik postopka: nemščina.

— za Evropsko komisijo W. Bogensberger in A.-M. Rouchaud-Joët, agentki,

po predstavitvi sklepnih predlogov generalnega pravobranilca na obravnavi 16. maja 2013

izreka naslednjo

Sodbo

1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago člena 34, točka 4, Uredbe Sveta (ES) št. 44/2001 z dne 22. decembra 2000 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 19, zvezek 4, str. 42).

2 Ta predlog je bil vložen v sporu med družbama Salzgitter Mannesmann Handel GmbH (v nadaljevanju: Salzgitter) in SC Laminorul SA (v nadaljevanju: Laminorul) glede zahteve za razglasitev izvršljivosti v Nemčiji odločbe romunskega sodišča, s katero je bilo družbi Salzgitter naloženo, naj družbi Laminorul plača 188.330 EUR.

Pravni okvir

Uredba št. 44/2001

3 V uvodnih izjavah 2, 15, 16 in 17 Uredbe št. 44/2001 je navedeno:

„(2) Določene razlike med nacionalnimi predpisi, ki urejajo pristojnost in priznanje sodnih odločb, ovirajo nemoteno delovanje notranjega trga. Nujno je potrebno sprejetje določb za poenotenje kolizijskih pravil glede pristojnosti v civilnih in gospodarskih zadevah ter za poenostavitev formalnosti, s ciljem hitrega in enostavnega priznanja ter izvršitve sodnih odločb držav članic, ki jih zavezuje ta uredba.

[…]

(15) V interesu ustreznega sodnega varstva je treba čimbolj zmanjšati možnost sočasnih postopkov in zagotoviti, da v dveh državah članicah niso izdane nezdružljive sodne odločbe. Obstajati mora jasen in učinkovit mehanizem za reševanje primerov litispendence in sorodnih pravd […].

(16) Medsebojno zaupanje v ustreznost sodnega varstva znotraj [Evropske unije] opravičuje samodejno priznavanje sodnih odločb, izdanih v državi članici, ne da bi bil za to potreben kakršen koli postopek, razen v primerih njihovega izpodbijanja.

(17) Na podlagi omenjenega načela medsebojnega zaupanja mora biti postopek za izvršljivost sodne odločbe, izdane v eni državi članici, v drugi državi članici učinkovit in hiter. Izvršljivost sodne odločbe mora biti zato razglašena tako rekoč samodejno, zgolj na podlagi povsem formalnega preverjanja predloženih listin, ne da bi sodišče imelo možnost pri tem po uradni dolžnosti uveljavljati kateri koli razlog za neizvršljivost iz te uredbe.“

4 Člen 32 navedene uredbe določa:

„Za namene te uredbe pomeni ‚sodna odločba‘ vsako odločbo, ki jo izda sodišče države članice, ne glede na njeno poimenovanje […]“.

5 Člen 33(1) te uredbe določa:

„Sodna odločba, izdana v državi članici, se v drugih državah članicah prizna, ne da bi bilo potrebno za priznanje začeti kakršen koli poseben postopek.“

6 Člen 34(3) in (4) navedene uredbe določa:

„Sodna odločba se ne prizna:

[…]

3. če je nezdružljiva s sodno odločbo, izdano v sporu med istima strankama v državi članici, v kateri se zahteva priznanje;

4. če je nezdružljiva s predhodno sodno odločbo, izdano v drugi državi članici ali v tretji državi glede istega zahtevka med istima strankama, pod pogojem, da predhodna sodna odločba izpolnjuje pogoje za priznanje v državi članici, v kateri se zahteva priznanje.“

7 Člen 38(1) Uredbe št. 44/2001 določa:

„Sodna odločba, izdana v državi članici in izvršljiva v tej državi članici, se izvrši v drugi državi članici, ko je na zahtevo katere koli od zainteresiranih strank razglašena za izvršljivo v tej državi.“

8 Člen 41 te uredbe določa:

„Odločba se razglasi za izvršljivo takoj po izpolnitvi formalnosti […], brez kakršnega koli preizkusa iz členov 34 in 35. Dolžnik v tej fazi postopka nima možnosti podajati kakršnih koli izjav glede zahteve.“

9 Člen 43 te uredbe določa:

„1. Obe stranki lahko zoper razglasitev izvršljivosti vložita pravno sredstvo.

[…]

3. Pravno sredstvo se obravnava v kontradiktornem postopku.

[…]“

10 Člen 45 navedene uredbe določa:

„1. Sodišče, pri katerem se vloži pravno sredstvo iz člena 43 ali 44, zavrne razglasitev izvršljivosti oz. prekliče razglasitev izvršljivosti samo na podlagi enega izmed razlogov iz členov 34 in 35. […]

2. Pod nobenimi pogoji tuje sodne odločbe ni dovoljeno preverjati glede vsebine.“

11 Člen 46(1) te uredbe določa:

„Sodišče, pri katerem je vloženo pravno sredstvo v skladu s členom 43 ali 44, lahko na zahtevo dolžnika prekine postopek, če je bilo zoper sodno odločbo vloženo redno pravno sredstvo v državi članici izvora, ali če se rok za to pravno sredstvo še ni iztekel; v slednjem primeru sodišče lahko določi rok za vložitev tega pravnega sredstva.“

Spor o glavni stvari in vprašanje za predhodno odločanje

12 Iz predložitvene odločbe izhaja, da je družba Laminorul s sedežem v Romuniji zoper družbo Salzgitter s sedežem v Nemčiji začela postopek pri Tribunalul Brăila (prvostopenjsko sodišče v Brăili, Romunija) za plačilo dobave jeklenih izdelkov.

13 Družba Salzgitter je trdila, da ta tožba ne bi smela biti naperjena proti njej, ampak proti dejanski pogodbenici družbe Laminorul, in sicer Salzgitter Mannesmann Stahlhandel GmbH (nekdanji Salzgitter Stahlhandel GmbH). Iz tega razloga je Tribunalul Brăila s pravnomočno sodbo z dne 31. januarja 2008 (v nadaljevanju: prva sodba) zavrnilo tožbo, ki jo je vložila družba Laminorul.

14 Čez nekaj časa je družba Laminorul zoper družbo Salzgitter pred istim sodiščem začela nov postopek glede istega dejanskega stanja. Tožba je bila vročena prejšnjemu zastopniku družbe Salzgitter, ki pa je imel po navedbah te družbe pooblastilo za opravljanje dejanj v njenem imenu samo v prvonavedenem postopku. Ker na naroku 6. marca 2008 pred Tribunalul Brăila družbe Salzgitter ni zastopal nihče, je to sodišče izdalo zamudno sodbo, s katero je družbi Salzgitter naložilo, naj družbi Laminorul plača 188.330 EUR (v nadaljevanju: druga sodba).

15 Družba Salzgitter je zoper drugo sodbo vložila zahtevo za razveljavitev z obrazložitvijo, da v drugem postopku ni bila pravilno vabljena. Ta tožba je bila zavržena z odločbo z dne 8. maja 2008, ker družba Salzgitter ni plačala zahtevane sodne takse.

16 Druga sodba je v Nemčiji postala izvršljiva s sklepom Landgericht Düsseldorf (deželno sodišče v Düsseldorfu, Nemčija) z dne 21. novembra 2008. Družba Salzgitter je zoper ta sklep vložila pritožbo pri Oberlandesgericht Düsseldorf (višje deželno sodišče v Düsseldorfu, Nemčija).

17 Hkrati pa je družba Salzgitter v Romuniji vložila pravno sredstvo za razveljavitev druge sodbe, v kateri se je znova sklicevala na to, da ni bila povabljena na narok. Tožba je bila s sodbo z dne 19. februarja 2009 zavržena kot nedopustna.

18 Po drugi strani je družba Salzgitter vložila ponovno zahtevo za razveljavitev zaradi pravnomočnosti prve sodbe. Curtea de Apel Galați (pritožbeno sodišče v Galațiju, Romunija) je to zahtevo s sodbo z dne 8. maja 2009 zavrglo kot prepozno; to sodbo je kasneje potrdilo Înalta Curte de Casație și Justiție (vrhovno kasacijsko sodišče, Romunija) s sodbo z dne 13. novembra 2009.

19 Ker so bila tako pravna sredstva v Romuniji izčrpana, se je v Nemčiji začeti postopek za razglasitev izvršljivosti nadaljeval. Pritožba družbe Salzgitter zoper sklep Landgericht Düsseldorf je bila z odločbo Oberlandesgericht Düsseldorf z dne 28. junija 2010 zavrnjena kot neutemeljena. Ta družba se je nato pritožila zoper to odločbo pri Bundesgerichtshof (zvezno sodišče, Nemčija).

20 V teh okoliščinah je Bundesgerichtshof prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo to vprašanje:

„Ali se člen 34, točka 4, [Uredbe št. 44/2001] nanaša tudi na primer nezdružljivih sodnih odločb iz iste države članice (države sojenja)?“

Vprašanje za predhodno odločanje

21 Z vprašanjem predložitveno sodišče sprašuje, ali je treba člen 34, točka 4, Uredbe št. 44/2001 razlagati tako, da se nanaša tudi na nezdružljive sodne odločbe, ki so jih izdala sodišča iste države članice.

22 Da bi odgovorili na to vprašanje je treba člen 34, točka 4, Uredbe št. 44/2001 razlagati ne le ob upoštevanju besedila te določbe, temveč tudi sistema, ki je vzpostavljen s to uredbo, in ciljev, ki jim ta uredba sledi (glej sodbo z dne 6. septembra 2012 v zadevi Trade Agency, C-619/10, točka 27).

23 Glede sistema, ki je vzpostavljen s to uredbo, je treba navesti, da imajo razlogi za neizvršitev jasno funkcijo v strukturi, ki jo določa uredba, ki uvaja, kot je navedel generalni pravobranilec v točki 35 sklepnih predlogov, celovit sistem, ki ureja mednarodno pristojnost in priznavanje ter izvrševanje sodnih odločb.

24 Najprej, pri razlagi smisla in vsebine razlogov za neizvršitev odločb iz druge države članice, ki jih določa Uredba št. 44/2001, je treba upoštevati obstoječo vez med temi razlogi in pravili v zvezi s sorodnimi pravdami, ki jih določa ta uredba in katerih cilj je v skladu z uvodno izjavo 15 te uredbe čimbolj zmanjšati možnost sočasnih postopkov in zagotoviti, da v dveh državah članicah niso izdane nezdružljive sodne odločbe.

25 Dalje je v uvodni izjavi 17 Uredbe št. 44/2001 navedeno, da mora v državi članici, v kateri se zahteva priznanje, postopek za izvršljivost sodne odločbe, izdane v drugi državi članici, potekati zgolj na podlagi povsem formalnega preverjanja listin, ki so potrebne, da se razglasi izvršljivost sodne odločbe v državi članici, v kateri se zahteva priznanje.

26 Kakor je razvidno iz člena 41 Uredbe št. 44/2001, morajo organi zaprošene države članice po vložitvi zahteve iz člena 38(1) navedene uredbe v prvi fazi postopka le preveriti, ali so bile izpolnjene formalnosti za ugoditev zahtevi za razglasitev izvršljivosti te odločbe (glej zgoraj navedeno sodbo Trade Agency, točka 29).

27 V skladu s členom 43 Uredbe št. 44/2001 se lahko zoper navedeno razglasitev izvršljivosti odločbe, ki je bila izdana v državi članici, ki ni država članica, v kateri se zahteva priznanje, v drugi fazi postopka vloži pravno sredstvo. Razlogi, ki se jih lahko navede za vložitev pravnega sredstva, so izrecno in izčrpno našteti v členih 34 in 35 te uredbe, na katera napotuje njen člen 45 (glej v tem smislu zgoraj navedeno sodbo Trade Agency, točka 31).

28 Gre za izčrpen seznam razlogov, ki jih je treba razlagati ozko, saj predstavljajo oviro za izpeljavo enega od temeljnih ciljev Uredbe št. 44/2001, katere namen je, da z vzpostavitvijo preprostega in hitrega postopka za izvrševanje čim bolj olajša prosti pretok sodb (glej v tem smislu sodbi z dne 28. aprila 2009 v zadevi Apostolides, C-420/07, ZOdl., str. I-3571, točka 55 in navedena sodna praksa, in z dne 13. oktobra 2011 v zadevi Prism Investments, C-139/10, ZOdl., str. I-9511, točka 33).

29 Natančneje glede razloga za neizvršljivost, ki temelji na nezdružljivosti obeh sodnih odločb, besedilo člena 34, točka 4, Uredbe št. 44/2001 glede na pojem „sodna odločba“ v smislu člena 32 te uredbe kaže na to – kot je navedel generalni pravobranilec v točki 42 sklepnih predlogov – da je treba člen 34, točka 4, razumeti tako, da se „[s]odna odločba [ki jo izda sodišče države članice] ne prizna […], če je nezdružljiva s predhodno sodno odločbo, izdano v drugi državi članici ali v tretji državi“.

30 Izkaže se, da je položaj, ki ga določa člen 34, točka 4, položaj, v katerem sta nezdružljivi odločbi iz dveh različnih držav članic.

31 To razlago utemeljuje načelo medsebojnega zaupanja, ki navdihuje sistem medsebojnega priznavanja in izvršljivosti sodnih odločb iz druge države članice, kot je bilo določeno z Uredbo št. 44/2001.

32 Kot je namreč razvidno iz uvodnih izjav 16 in 17 navedene uredbe, ta ureditev priznavanja in izvrševanja sodnih odločb temelji na medsebojnem zaupanju v ustreznost sodnega varstva znotraj Unije, kar ne zahteva le, da so sodne odločbe, izdane v državi članici, samodejno priznane v drugi državi članici, ampak tudi, da mora biti postopek za razglasitev izvršljivosti sodne odločbe v drugi državi članici učinkovit in hiter (glej zgoraj navedeno sodbo Trade Agency, točka 40).

33 Nemoteno delovanje tega sistema, ki temelji na zaupanju, zahteva, da sodišča države članice izvora v okviru pravnih sredstev, ki jih določajo pravni redi te države članice, ostanejo pristojna za presojo zakonitosti odločbe, ki jo je treba izvršiti, ob tem pa sodišča države članice, v kateri se zahteva priznanje, te pristojnosti načeloma nimajo, in da se ne izpodbija končnega rezultata presoje zakonitosti te sodne odločbe.

34 V takšnih okoliščinah člen 46(1) Uredbe št. 44/2001 določa možnost prekinitve postopka, če je bilo zoper tujo sodno odločbo vloženo redno pravno sredstvo v državi članici izvora.

35 Stranka mora namreč uporabiti pravna sredstva, ki so določena v državi članici, v kateri teče postopek, kar je sicer družba Salzgitter v postopku v glavni stvari poskušala storiti. Vendar pa stranka pri izpodbijanju rezultatov presoje teh pravnih sredstev ne more uporabiti razlogov za neizvršitev sodnih odločb, izdanih v drugi državi članici.

36 Razlaga člena 34, točka 4, te uredbe, v skladu s katero naj bi se ta določba nanašala tudi na nasprotja med dvema sodnima odločbama iz iste države članice, ni v skladu z načelom medsebojnega zaupanja, ki je navedeno v točki 31 te sodbe. Taka razlaga bi dejansko omogočila sodiščem države članice, v kateri se zahteva priznanje, da svojo presojo nadomestijo s presojo sodišča države članice izvora.

37 Ko namreč sodna odločba postane pravnomočna v postopku v državi članici izvora, bi bila neizvršitev te sodne odločbe zaradi nezdružljivosti z drugo sodno odločbo iz iste države članice primerljiva s preverjanjem vsebine sodne odločbe, katere izvršitev se zahteva, kar pa sicer člen 45(2) Uredbe št. 44/2001 izrecno izključuje.

38 Taka možnost preverjanja vsebine bi namreč *de facto* pomenila dodatno pravno sredstvo zoper sodno odločbo, ki je že postala pravnomočna v državi članici izvora. V zvezi s tem ni sporno, da se z razlogi za neizvršljivost, določenimi z Uredbo št. 44/2001, kot je pravilno navedel generalni pravobranilec v točki 31 sklepnih predlogov, ne želi ustvarjati dodatnih pravnih sredstev proti pravnomočnim nacionalnim sodnim odločbam.

39 Nazadnje je treba navesti, da je bil seznam razlogov za neizvršljivost izčrpen, kot izhaja iz sodne prakse, navedene v točki 28 te sodbe, zato je treba te razloge razlagati ozko in jih v nasprotju s tem, kar sta navedli družba Salzgitter in nemška vlada, ni mogoče razlagati po analogiji, v skladu s katero bi veljali tudi za sodne odločbe iz iste države članice.

40 Glede na zgoraj navedeno je treba na vprašanje za predhodno odločanje odgovoriti, da je treba člen 34, točka 4, Uredbe št. 44/2001 razlagati tako, da se ne nanaša na nezdružljive odločbe, ki so jih izdala sodišča iste države članice.

Stroški

41 Ker je ta postopek za stranke v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški, priglašeni za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (četrti senat) razsodilo:

Člen 34, točka 4, Uredbe Sveta (ES) št. 44/2001 z dne 22. decembra 2000 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah je treba razlagati tako, da se ne nanaša na nezdružljive odločbe, ki so jih izdala sodišča iste države članice.

Podpisi